

COSTUMÀNTZIAS

Halloween

VS

Is Ànimas

UNA CIRCA LESTRA IN
SU SULCIS DE BÀSCIU

PROGETU DE AMPARU E AVALORAMENTU DE SA
LÌNGUA SARDA **SIGHENDI A ATOBIAI E A
CONTAI SU SULCIS** - FINANTZIAU CUNFORMAS
SA L.482/99 E L.R. 22/19 - BANDU TULIS 2025.

Halloween: All Hallows' Eve. S'èssperu de totus is Santus

In orìgini sa festa de Totus is Santus fiat in beranu ma in su mesuevu sa Crèsia Catòlica dd'iat mòvia a su primu de su mesi de donniassantu a manera chi torressit paris cun sa festa cèltica de Samhain.

Samhain

Fiat su cabudanni cèlticu: acabàt s'istadi e incumentzàt s'ierru. Sa natura e totu is atividadis umanas firmànt.

In cussu momentu su trèmini intr'e su mundu de is bius e de is mortus fiat "fini" e duncas is spìritus podiant torrai in custu mundu.

Traditionis simbilantis fiant spainadas in totu s'Europa.

In Amèrica...

Cun sa colonizazioni de su Nord Amèrica Halloween s'est ispainada meda pighendi su sètiu de festa spassiosa po is pipius chi andant de domu in domu mascaraus de spìritus pregontendi “**drucitu o una brullita**”.

In is ùrtimus 30 annus, Halloween est torrada in Europa, pighendi su logu de is chi fiant in tradizionis prus sintzillas.

In Sardinia

In Sardinia puru fiat costumàntzia, e a logus est ancora, chi sa Dii de is Mortus is pipius e fintzas is prus pòberus andessint in is domus “a circai” calincuna cosa.

A logus custa traditzioni si narat:

- Su Mortu Mortu
- Is Panixeddas
- Su Prugadoriu
- Su Peti Cocone
- Su bìddiu longu

In su Sulcis de Bàsciu andànt a circai po su beni de **Is Ànimas**

Duncas is chi circànt podiant arrici una fita de pani, una farrancada de farra o de sìmbula, mèndula, nuxi, unu frutu, calincunu druciteddu.

Is prus afortunaus podiant corbai fintzas calincunu soddu, ma fiat pròpiu rara borta. Custus donus fiant su sprigu de sa poberesa manna de cussu tempus.

E chini donàt, naràt: **po is ànimas siat!**

In su Sulcis de Bàsciu andànt a circai po su beni de **Is Ànimas**

De chi iant acabau is circadoris pinnigànt totus a pari a crèsia e pratziànt su chi ddis iant donau. Pustis sonànt sa campana (a tipu agonia) po totus is mortus e is fèmminas abarrànt ora meda preghendi.

Faci a is annus 50 est arribau su “benèssere” econòmicu e ant lassau de andai a fai circa po is mortus.

Sa festa at pigau unu sètiu prus “intimu”. Si costumàt a fai su pani (civraxu) e drucis (pabassinas o pani de saba) e a ddus donai a personas de “acanta” o mancai si podiat fai, in manera discreta, una limòsina a una persona chi teniat abisòngiu.

Custu si faiat, e nc’at ancora genti chi ddu fait, **in memòria de is mortus** .

De is annus '90 de su sèculu passau, cun sa globalizatzioni, in Sardigna puru ant incumentzau a afestai a Halloween chi at pèrdiu totu su sentidu originali.

Ormai est festa “cummetrziali”, una ocasioni de spàssiu po is prus minoreddus ma fintzas po is mannus, chi a s’acabu de is contus, est sèmpiri una cosa bona.

Chissai chi, comenti est sutzèdiu bortas meda in sa stòria de totus is pòpulus, sa costumàntzia “bècia” e sa “moderna” non si fundant a pari e no ndi essat una traditzioni noa.